

kus nõuti riigielu tervendamist poliitiliste parteide taltsutamise kaudu. Ühtlasi kutsuti rahvast vastu hääletama Põhiseaduse muutmise kavale, kuna see paremusi ei toovat, sest selle järgi jäävat Riigikogule kui erakondade kogule ikkagi suur võim. Nende poolt lubati esitada õige pea uus Põhiseaduse muutmise kava. Sellesarnaseid päevi peeti veel Pärnus, Valgas jm.

Hääletamisest, mis oli (esmakordselt Eestis) kohuslik ja toimus 13., 14. ja 15. augustil, võttis osa 90 % valimisõiguslikest kodanikest. Põhiseaduse muutmise poolt anti 316 338 häält, vastu 330 632 häält. Seega oli Põhiseaduse muutmise ettepanek väheste häältega läbi kukkunud. Kõige suuremaks põhjuseks peeti Põhiseaduse muutmise pooldajate erakondade passiivsust, kes ei teinud selgitustööd kodanikkude keskel. Teiseks arvati mõju avaldavat vabadussõjaste aksioon ja sotsialistide vastutötamine.

IV. K. Pätsi valitsus erakorraliste volitustega.

K. Einbundi valitsus andis lahkumisteate 3. okt., mille järel algas taas valitsuse kujundamine oma rada, mis seekord oli küll tavalisest pikem ja keerukam. Juba algul kõneldi rahvusliku valitsuse loomise vajalikkusest. Vormiliselt said valitsuse kujundamise ettepanekuid T. Kalbus, K. Einbund, J. Teemant, K. Päts, K. Konik, teiskordselt K. Einbund, J. Uluots. Nagu sest loendist nähtub, figureeris riigivanema kandidaatidena isikuid, kes senini valitsustes veel pole olnudki, kuid sellele vaatamata ei saa öelda, et rahvas poleks huviga jälginud nende katset. Eriti näis J. Uluots kõik tegevat rahvusliku valitsuse loomiseks, kuid temast olenematuil põhjusil ei läinud see tal korda. See oli kriis, mis kestis küllalt kaua